

Марина Чмерук

КОЛЕКТИВНЕ ТВОРЧЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ФІЗИКИ В ШКОЛІ

У сучасних умовах зростає цінність моральної спрямованості знань. Це стосується і процесу навчання фізики. Ще Я. А. Коменський говорив: «Діти допитливі, з гострим розумом за правильного виховання стають великими людьми». Ось чому чим багатша на знання людина, тим гостріше ставиться питання щодо рівня розвитку її загальнолюдських цінностей, наприклад таких, як громадська активність, відповідальне ставлення до справи, вміння враховувати загальні інтереси, вміння підкорятися і керувати. Ці та інші якості можуть формуватися за діяльного спрямування процесу виховання особистості, що розвивається. Технології колективного творчого виховання, колективної організації творчої діяльності на уроках фізики і покликані розвивати такі моральні якості особистості [2, с. 12].

Творчий підхід до процесу виховання забезпечується як групою засобів дружньої виховної турботи (переконавання, привчання, довіри, схвалення), співдружності старших і молодших колективів, співдружності педагогів та учнів, так і основними виховними засобами (колективні творчі справи, творчі уроки, турніри, ігри, взаємонавчання, творчі свята тощо) [3, с. 10].

При вивченні фізики досить дієвим є метод «вирівнювання знань» заключається в тому, що клас об'єднується у дві групи, але обов'язково з включенням слабковстигаючих учнів. У кожної з них своє завдання. Кожна група готується до відповіді, але захищати буде учень із достатнім рівнем знань. Перед тим, як вийти на захист він повинен пройти групове опитування, і можливо, одержати декілька консультацій [1, с. 11].

Є також варіанти та форми уроків, в основі яких закладене колективне творче виховання і колективна організація творчої діяльності: урок-бенефіс, урок інтерв'ю, урок – твір, урок винахідництва, урок творчий звіт, комплексно-творчий урок, урок-змагання, урок-фізичний аукціон, урок-подорож, урок-громадський огляд знань, урок ініціатива учнів, урок-диспут.

Позакласні заходи з фізики (турнір знавців, захист фантастичних проєктів, вечір-подорож, збори-диспут, вечір розгаданих і нерозкритих таємниць) також мають велике значення для колективного творчого виховання [4, с. 3].

Пропонуємо один із таких заходів позакласної роботи, який ми проводили під час проходження педагогічної практики в Уманській ЗОШ

I–III ст. № 11 ім. М. П. Бажана Уманської міської ради Черкаської області. Дійство «Знавці фізики» проводиться як окремий захід, або є складовою Тижня фізики. Учні готуючись до його проведення та приймаючи участь у ньому, розвивають свою фантазію, вміння самостійно і колективно працювати, творчо мислити, здобувати нові знання з фізики.

За тиждень до проведення заходу ми сформували 2 команди із 6 учнів. Завдання вчителя в цей період – перетворити підготовку в захоплюючий, жвавий, творчий процес.

1 тур змагань містив наступні запитання для кожної команди з певних тем, наприклад:

- «Прямолінійний, рівноприскорений і криволінійний рух»;
- «Реактивний рух. Освоєння космічного простору».

У 2 турі змагання на великому аркуші паперу креслять коло і позначають на ньому декілька секторів. У цих секторах розміщують (пишуть) запитання, на які повинні дати відповідь командири. У центрі кола встановлюють прилад «сегнерове колесо», до якого під'єднують дві пофарбовані в різні кольори стрілки. Колесо приводять у рух, і після його зупинки стрілки вказують запитання (в секторі), на які потрібно відповісти. Відповіді оцінюють балами.

Після закінчення заходу, на урочистій лінійці разом із учителем фізики було обговорено результати досягнень команд і окремих учнів.

У процесі колективного творчого виховання особливого значення надають емоційній насиченості колективного життя. Учні та учителі спільно будують мету колективного життя. Показником рівня розвитку колективного мислення є колективна творчість, що дає можливість спілкуватися в колективі не за шаблоном, не за поданим сценарієм, а з вигадкою, фантазією, імпровізацією, грою.

Технологія колективного творчого виховання дає можливість удосконалювати пізнавально-світоглядну, емоційно-вольову та дієві сфери особистості учня й педагога, об'єднує ділову та міжособистісну сфери діяльності людини.

Список використаних джерел:

1. Білоус С. Формування дослідницьких навичок як основа виховання творчої особистості / Білоус С. // Фізика. – 2003. – № 7. – С. 2–3.
2. Іванов И. П. Энциклопедия коллективных творческих дел / И. П. Иванов. – М. : Педагогика, 1998. – 208 с.
3. Клименко Л. Виховання гуманної особистості під час вивчення фізики / Клименко Л. // Фізика. – 2002. – № 25. – С. 1–2.
4. Тимошенко С. О. Виховання особистості на уроках фізики / Тимошенко С. О. // Фізика. – 2005. – № 9. – С. 9–12.